

»Potemtakem je torej še toliko težje verjeti, da miselne forme, ki prežemajo vse naše predstave – najsi bodo te zgolj teoretične ali pa vsebujejo kako snov, ki izhaja iz občutka, nagona, volje –, služijo nam, da mi posedujemo nje in ne, nasprotno, one nas; pa kaj v primeri z njimi preostane *nam*, kako se naj *mi*, kako se naj *jaz* kot nekaj bolj občega postavim *nad* nje, nje, ki so prav tisto obče kot tako? /.../ Ali prav tako: ko govorimo o rečeh, tedaj *naravi* ali *bi-stvu* reči pravimo njihov *pojem*, in ta obstaja le za mišljenje; za pojme reči pa bomo še toliko težje rekli, da jih obvladujemo mi ali da miselne forme, katerih kompleks so, služijo nam; nasprotno, naše mišljenje se mora omejevat po njih in naša samovolja ali svoboda jih ne bi smela prirejati po sebi. /.../ – Dejavnost mišljenja, ki nam pregnete vse predstave, smotre, interese in ravnanja, se, kot rečeno, odvija nezavedno /.../.« (Hegel, 2007: 24–25)

Podobno bi bilo moč konstatirati tudi glede vprašanja tehnike: ni človek tisti, ki izumlja in razpolaga s tehniko, kot se njemu nasploh rado sanja, kvečjemu je tehnika že zdavnaj izumila njega in vse odtlej z njim razpolaga, celo čedalje bolj.⁷ To dalje pomeni, da je ono opombo, navrženo zgoraj – glede človeku tako ljubega prepoznanja in še bolj ljubega pripoznanja –, potrebno še malce dopolniti: *prvič*, človek ljubi tisto, česar v resnici nima in dejansko sploh ne more imeti. In, *drugič*, taisti se z vprašanjem svoje (samo)lástnosti, vprašanjem, kaj sploh je in kaj hoče biti, sreča šele z vstopom v medij govornice: medij *drugosti*, medij formalnih simbolov, oblik, katerih smisel mu je tuj in ga sam ne more razvozlati.

Sebstva drugačnosti, sebstva samolastnih (z)možnosti

Da človek ne mara vedeti resnice o sebi, o svoji nev(r)ednosti, o lastni odsotnosti, o nemožnosti samolastnega obstoja, ni videti kot kaj posebno novega. Konec koncev je osebno neshajanje z resnico samosebja tudi logično (poleg tega, da je človekovo in človeško) in v tem smislu do neke mere opravičljivo – vse dotlej, dokler se tovrstno »nemaranje« vzdržuje v prostorih kuhinje in spalnice, spovednice, intimne klepetalnice.⁸ No, če je spregled posameznikove in, toliko bolj, otrokove nesamo-

pek gramaticalnih pravil in besedišče, slovar, temveč tudi kot univerzalni diskurz, se pravi, skozi utečene načine, kako se govori, kaj se pove, skozi kode, kulturne tradicije, obrazce, pravila jezikovnega obnašanja, skozi vednost, ki je v jeziku sedimentirana. « (Dolar, 2010: 188)

7 Prvi del knjižne serije *Tehnika in čas* Bernarda Stieglerja je verjetno najboljša referenca na temo (*La technique et le temps, 1: La faute d'Épiméthée*, 1994).

8 Če povzamemo zelo na kratko, logičsko poreklo osebnega obnemorenja sestaja in izhaja iz strukturne nemožnosti samorefleksivnega zajetja (poudarimo, iz logike sestaja in prihaja nemožnost, človekova pa je nezmožnost, se pravi, obnemoglost; nazadnje, značilno človeško je »nemaranje«, patetika in odpor do lastne obnemoglosti): individualna zavest se ne more nadejati svojega hkratnega obstoja in sebe-imetja; ne more gledati (v predmet) in se, vtem ko gleda, videti gledačo (v predmet); ne more določati in obdelovati predmetnega, ne da bi bilo njeno delo že določeno s formo nečesa